

Sygn. akt III AUa 1510/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2015 r. w Ł.

sprawy **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji J. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 24 października 2014 r. sygn. akt VIII U 874/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1510/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. S. prawa do ponownego obliczenia emerytury na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia.

W odwołaniu z dnia 7 marca 2013 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wyższych zarobków z lat 1980-1987 oraz z 2003 r. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 24 października 2014 r. odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. S., urodzony (...), nabył prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 1997 r. Decyzją z dnia 19 listopada 1997 r. organ rentowy obliczył wysokość świadczenia, przyjmując do podstawy wynagrodzenie z 8 lat w okresie od 1980 do 1987 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 112,87%. Decyzją z dnia 4 marca 2008 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru podwyższony został do 116,30%.

J. S. był zatrudniony w Fabryce (...) w Ł. w okresach od 15 lutego 1965 r. do 7 czerwca 1969 r. oraz od 20 stycznia 1970 r. do 30 listopada 1997 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku galwanizera. Po podjęciu pracy 20 stycznia 1970 r. wnioskodawca otrzymał stawkę godzinową 9,20 zł w systemie dniówkowo-premiovym. Od 1 lipca 1971 r. stawka wynosiła 10,90 zł, od października 1974 r. stawka wzrosła do 13 zł wraz z dodatkiem 5% płacy zasadniczej. Z kolei od 1

listopada 1975 r. pracodawca zawarł z odwołującym się umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku robotnika do mycia części z wynagrodzeniem 16,50 zł w systemie akordowym. Od 1 lipca 1976 r. stawka ta podwyższona została do 17,60 zł. Od dnia 13 września 1976 r. J. S. zaczął pracować na stanowisku galwanizera z wynagrodzeniem w wysokości 16,50 zł na godzinę w systemie dniówkowo-premiowym. Od dnia 1 lipca 1978 r. wynagrodzenie wnioskodawcy na tym stanowisku wzrosło do stawki 17,60 zł na godzinę, od dnia 1 kwietnia 1979 r. do stawki 19,90 zł, od dnia 1 sierpnia 1980 r. do stawki 21,50 zł, od dnia 1 marca 1981 r. do stawki 25,50 zł, od dnia 1 grudnia 1981 r. do stawki 28,50 zł, od dnia 1 lipca 1982 r. do stawki 32,00 zł, od dnia 1 stycznia 1983 r. do stawki 37,50 zł, od dnia 1 lipca 1983 r. do stawki 40,00 zł. Z dniem 1 marca 1985 r. przyznano ubezpieczonemu dodatek za wieloletnią pracę w wysokości 20% płacy zasadniczej. Od dnia 1 maja 1985 r. wynagrodzenie J. S. wzrosło do 71,00 zł stawki godzinowej, od dnia 1 października 1985 r. do stawki 77,00 zł, od dnia 1 lipca 1986 r. do stawki 93,00 zł, od dnia 1 lutego 1987 r. do stawki 93,00 zł, z tą datą ubezpieczony uzyskał także 20% dodatku brygadzystowskiego. Od dnia 1 czerwca 1987 r. wynagrodzenie J. S. wzrosło do stawki 120,00 zł plus 20% dodatku brygadzystowskiego, od 1 lipca 1988 r. wzrosło do stawki 193,00 zł plus 20% dodatku brygadzystowskiego, od 1 września 1988 r. do stawki 253,00 zł plus 20% dodatku brygadzystowskiego. Stawki te Sąd Okręgowy ustalił na podstawie angaży zachowanych w aktach osobowych ubezpieczonego.

Zakład pracy wystawił wnioskodawcy zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7) za lata 1980-1987 oraz 1988-1997. Za lata 1971-1974, 1976-1977 i 1979-1997 zachowały się karty wynagrodzeń J. S., dane z tych dokumentów zostały przyjęte przy dokonywaniu obliczeń wysokości emerytury przez organ rentowy za te lata, za które wnioskodawca nie otrzymał Rp-7. Gdy się porówna roczne wynagrodzenie ubezpieczonego za lata, za które posiada Rp-7, z wyliczeniem wynagrodzenia za te same lata na podstawie angaży, to wynagrodzenia z Rp-7 są wyższe.

Przyjmując iloraz normatywnego czasu pracy J. S. w liczbie 46 godzin tygodniowo i stawek godzinowych za lata 1970, 1975 i 1978, wynagrodzenie wnioskodawcy oraz ustalone wskaźniki podstawy wymiaru wyniosły: za 1970 r. kwotę 20.754, co stanowi 77,38% przeciętnego wynagrodzenia, za 1975 r. kwotę 32.155 zł, co stanowi 68,48% przeciętnego wynagrodzenia, za 1978 r. kwotę 41.860 zł, co stanowi 71,38% przeciętnego wynagrodzenia. Przy przyjęciu tych wynagrodzeń oraz wynagrodzeń za pozostałe okresy ubezpieczenia, które nie były sporne, najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia uzyskuje się z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1965-1968, 1971-1974, 1976-1977, 1979-1980, 1983-1988, 1993-1994. Wskaźnik ten wynosi 116,34%.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów płacowych i osobowych dotyczących J. S.. Oddaleniu uległ wniosek ubezpieczonego o zobowiązanie FOS (...) do wskazania podstawy wymiaru składek innego pracownika zatrudnionego w 1970 r., 1975 r. i 1978 r. na stanowisku galwanizera według VII kategorii płacowej w systemie dniówkowo-premiowym oraz zatrudnionego w 1975 r. na stanowisku robotnika do mycia części według VII kategorii płacowej w systemie akordowym, jak też wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości, który na podstawie tych informacji ustali prawdopodobne zarobki ubezpieczonego w latach 1970, 1975 i 1978. Sąd podkreślił, że obowiązujące przepisy nie dają podstaw do przyjęcia przy przeliczaniu wysokości świadczeń, wysokości wynagrodzeń porównywalnych pracowników, za wyjątkiem pracowników zatrudnionych za granicą. Poza tym, przyjęcie danych dotyczących innych pracowników mogłoby być możliwe tylko wówczas, gdyby ubezpieczony ponad wszelką wątpliwość udowodnił, że konkretny pracownik zarabiał dokładnie tyle, co wnioskodawca, a takich dowodów nie zaoferowano. Wynagrodzenie pracownika, stanowiące podstawę wymiaru składek musi być wynagrodzeniem pewnym, a nie tylko prawdopodobnym. Sąd odmówił również wiary zeznaniom wnioskodawcy w części dotyczącej premii, gdyż dowody z dokumentów przeczą temu, że J. S. miał 20% premii przez cały okres zatrudnienia oraz że miał 10% dodatku i najwyższą 11. grupę zaszerogowania. Sąd Okręgowy podzielił natomiast obliczenia organu rentowego, do których ZUS został w toku procesu zobowiązany, w których to obliczeniach okresy, za które dotychczas przyjęto minimalne wynagrodzenie, zostały zastąpione danymi wynikającymi z angaży. W stosunku do tych obliczeń wnioskodawca nie sformułował żadnych merytorycznych zarzutów.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Przywołał treść art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli

po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Zgodnie zaś z treścią art. 111 ust. 1 tej ustawy, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie według wskazanych w tej normie zasad, o ile wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego. Z powołaniem się na utrwalone zapatrywania judykatury Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w postępowaniu odwoławczym nie obowiązują takie ograniczenia dowodowe, jak w postępowaniu przed organem rentowym i strona dowodzić może wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi wysokości swojego wynagrodzenia, stanowiącego podstawę wymiaru składek. Nie jest jednak możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń samego wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą mieć oparcie w innych jeszcze miarodajnych dowodach, a obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronie, która z określonych faktów wywodzi skutki prawne. Przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru emerytury nie może istnieć żaden stan niepewności co do wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. J. S. domagał się ponownego ustalenia wysokości emerytury w oparciu o zarobki z FOS (...) Ł. z lat 1970, 1975, 1978 oraz 1981-1982 i 1985-1987. Przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem w podstawie wymiaru stawek z angaży za lata 1981-1982 oraz 1985-1987 dało kwoty niższe niż te, które przyjął organ rentowy w oparciu o zaświadczenia Rp-7. Natomiast uwzględnienie kwot z angaży za lata 1970, 1975, 1978 sprawiło, że wzrosły wskaźniki podstawy wymiaru za lecz nie owe lata, na tyle, aby przewyższyć najniższe współczynniki wysokości podstawy wymiaru przyjęte w dotychczasowym wylczeniu z innych, korzystniejszych lat. Dlatego też udowodnienie przez J. S. wyższych kwot wynagrodzeń za te lata pozostaje bez wpływu na wysokość jego emerytury. Zarzut zbyt niskiej podwyżki emerytury od 2003 r. Sąd uznał za całkowicie gołosłowny. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku w całości wywiódł ubezpieczony. Zarzutów nie sformalizował. Podniósł, że czuje się pokrzywdzony, gdyż pracując jako galwanizer w FOS (...) w Ł. osiągał wysokie zarobki, pracował w godzinach nadliczbowych, szczególnie w latach 1970-1987. W tym okresie awansował z 6 kategorii do 11 kategorii wynagradzania, pobierał premię i dodatek za pracę w szczególnych warunkach, zakład wypłacał także 13. pensję oraz nagrody uznaniowe. Niestety nie można uzyskać dokumentów potwierdzających te zarobki. Na rozprawie apelacyjnej określił, że kwestionuje prawidłowość wylczenia jego wynagrodzenia za lata 1981 i 1982.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Okręgowego jest rozstrzygnięciem prawidłowym, wydanym wskutek właściwych ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów oraz rozważań prawnych. Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji znajdują potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd Apelacyjny traktuje te ustalenia jako własne nie dopatrując się naruszenia reguł sądowej oceny dowodów, wyrażonych w art. 233 § 1 k.p.c.

Aktualny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy wynosi 116,34 %. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1965-1968, 1971-1974, 1976-1977, 1979-1980, 1983-1988, 1993-1994. Jak wykazało postępowanie dowodowe, wskaźnik z tej podstawy jest nadal najkorzystniejszy.

Przez blisko 30 lat J. S. był zatrudniony w Fabryce (...) w Ł.. Zakład pracy wydał ubezpieczonemu dwa zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na drukach Rp-7 za lata 1980-1987 oraz 1988-1997, przy czym zaświadczenie Rp-7 za lata 1980-1987 wystawiono w 1997 r. na podstawie akt osobowych oraz list płac i zaświadczenie to obejmuje składniki, od których pracodawca naliczył składki na ubezpieczenia społeczne, w tym premie i dodatki. Nie ma w materiale dowodowym żadnych podstaw do kwestionowania danych zawartych w tym zaświadczeniu, co więcej, nie podważał kwot tam wskazanych sam wnioskodawca, kiedy ubiegał się o emeryturę w 1997 r. i na podstawie tego właśnie zaświadczenia obliczono mu wysokość emerytury w pierwszej decyzji. Dokumenty płacowe za lata 1981 i 1982 w pewnej części zachowały się, pracodawca nadesłał je wraz z pismem z dnia 9 października 2013 r., ale kwoty wskazane w kartach wynagrodzeń i angażach za te sporne lata nie prowadzą do obliczenia wyższego wynagrodzenia rocznego, niż wykazane w Rp-7. Gołosłowne są więc twierdzenia skarżącego, że w rzeczywistości zarabiał wówczas

więcej. Wprawdzie wynagrodzenie z Rp-7 z lat 1981 i 1982 nie zostało uwzględnione w podstawie wymiaru z 20 lat ubezpieczenia, gdyż inne lata okazały się korzystniejsze, ale poza samymi twierdzeniami ubezpieczonego nie ma dowodów, z których mogłoby wynikać, że zarabiał wówczas jeszcze więcej, niż wynika z Rp-7.

W pełni podzielić należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, że pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wysokość zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne, nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Zgodnie zaś z art. 15 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 748 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a). Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6). Tak właśnie ustalona jest podstawa wymiaru wnioskodawcy. Z kolei w myśl art. 111 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego: - z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

- z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Przekładając treść powyższych przepisów na stan faktyczny niniejszej sprawy stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy zasadnie uznał, iż nieuwzględnienie przez organ rentowy żądania wnioskodawcy o przeliczenie emerytury jest prawidłowe, albowiem dotychczas ustalony dla emerytury J. S. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia jest najbardziej korzystny. Apelujący nie przeciwstawił dokonany ustaleniom i rozważaniom prawnym żadnych argumentów prowadzących do podważenia rozstrzygnięcia. Dodać jeszcze należy, za Sądem Okręgowym, że hipotetyczne obliczenie zarobków wnioskodawcy za lata 1970, 1975 i 1978, które to lata nie zostały uwzględnione w podstawie wymiaru świadczenia, a co do których zachowały się angaże płacowe, prowadzi do niższych wskaźników podstawy wymiaru niż za te lata, które zostały uwzględnione w podstawie wymiaru, jako korzystniejsze.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zaskarżenia, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację J. S. oddalił.

Przewodnicząca: Sędziowie: